

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 459/2016-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. augusta 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátkou Mgr. Elenou Szabóovou, Hlavné námestie 7, Nové Zámky, vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok zaručeného čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní zaručeného čl. 47 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základných práv zaručených čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky v spojitosti s porušením čl. 13 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Komárno č. k. 10 C 14/2000-915 zo 6. júla 2015 a uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 25 Co 984/2015-946 zo 6. apríla 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. júna 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva vlastniť majetok zaručeného čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva na rovnosť účastníkov v konaní zaručeného čl. 47 ods. 1 ústavy, základných práv zaručených čl. 48 ústavy v spojitosti s čl. 13 ods. 1 a 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Komárno (ďalej len „okresný súd“) č. k. 10 C 14/2000-915 zo 6. júla 2015 (ďalej aj „uznesenie okresného súdu“) a uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 25 Co 984/2015-946 zo 6. apríla 2016 (ďalej aj „uznesenie krajského súdu“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka bola v procesnom postavení žalovanej účastníčkou konania o určenie, že nie je vlastníčkou v žalobe špecifikovaných nehnuteľností. Okresný súd rozsudkom č. k. 10 C 14/2000-720 z 21. júla 2014 žalobe vyhovel a súčasne rozhodol, že o trovách konania bude rozhodnuté do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Krajský súd označený rozsudok okresného súdu rozsudkom č. k. 6 Co 604/2014-785 z 25. februára 2015 potvrdil. Okresný súd následne uznesením č. k. 10 C 14/2000-915 zo 6. júla 2015 zaviazal sťažovateľku zaplatiť žalobcom náhradu trov konania v sume 5442,76 €, pričom krajský súd uznesením č. k. 25 Co 984/2015-946 zo 6. apríla 2016 uznesenie okresného súdu zmenil tak, že sťažovateľku zaviazal zaplatiť náhradu trov konania v sume 5 302,38 €.

Sťažovateľka v podstatnom namieta, že *„určenie, že o trovách konania rozhodne súd do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej, nie je uznesením o vedení konania, ktorým súd nie je viazaný, ale je pojaté do výroku meritórneho rozhodnutia ako jeho riadna*

súčasť. Odvolací súd sa však s výhradou sťažovateľky, že súd rozhodol o trovách konania po uplynutí 30-dňovej lehoty vymedzenej v meritórnom rozhodnutí (teda erga omnes záväznej) právne ani argumentačne žiadnym spôsobom nevysporiadal, a teda nedal odvolateľke odpoveď na jej odvolací argument.“. V tejto súvislosti poukazuje na to, že nielen účastníci konania, ale aj súd je viazaný všetkými výrokmi rozsudku. Sťažovateľka zároveň tvrdí, že krajský súd na ňou predložené odvolacie námietky nereagoval a nevysporiadal sa ani so skutočnosťou, že žalobcovia počas konania zmenili petit žaloby, z dôvodu ktorého nebolo možné dospieť k záveru o plnom úspechu žalobcov v rozhodovanej veci. Krajský súd sa podľa nej opomenul vysporiadať aj s namietanou skutočnosťou, že okresný súd nerozhodol o celom predmete konania v zmysle žalobného petitu. Právne závery formulované v uznesení krajského súdu preto považuje sťažovateľka za neudržateľné a odporujúce platnej právnej úprave. Vo vzťahu k namietanému porušeniu práv sťažovateľka poukazuje na rozhodovaciu činnosť ústavného súdu, najmä na jeho nález č. k. III. ÚS 116/09-29 z 28. júla 2009.

Vychádzajúc z uvedeného sťažovateľka v návrhu na rozhodnutie žiada, aby ústavný súd vyslovil, že uznesením okresného súdu a uznesením krajského súdu boli porušené základné práva sťažovateľky *„na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v zmysle jeho dodatkových protokolov, v spojení s článkom 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 46 ods. 1 a 48 Ústavy Slovenskej republiky – práva na spravodlivé prejednanie veci nestranným súdom v primeranej lehote... na rovnosť účastníkov podľa čl. 47 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky... na postup podľa čl. 13 od. 1 písm. a Ústavy... zaručené v čl. 13 ods. 3 Ústavy... vlastníť majetok a právo na ochranu majetku zaručené článkom 20 Ústavy Slovenskej republiky“*, uznesenie okresného súdu, ako aj uznesenie krajského súdu zrušil, vec mu vrátil na ďalšie konanie, sťažovateľke priznal finančné zadost'učinenie v sume 4 000 € a okresnému súdu a krajskému súdu uložil nahradiť trovy konania na účet jej advokátky.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľov a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu na to zákon poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v občianskom súdnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, III. ÚS 114/2010).

V súvislosti so skúmaním procesných podmienok konania o sťažnosti ústavný súd konštatuje, že proti uzneseniu okresného súdu bola sťažovateľka oprávnená podať odvolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodovať krajský súd. Z okolností prípadu je zrejmé, že sťažovateľka toto svoje právo využila. V danom prípade teda existoval iný súd predpokladaný čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorý mal právomoc sťažovateľovi poskytnúť ochranu pred namietaným porušením označených práv. Z ústavného hľadiska je preto podstatné a určujúce len preskúmanie postupu krajského súdu, ktorý v danom prípade právoplatne rozhodoval o podanom opravnom prostriedku v rámci odvolacieho konania (obdobne III. ÚS 135/04, IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05). Právomoc krajského súdu tak vylučuje právomoc ústavného súdu na konanie o sťažnosti proti rozsudku okresného súdu.

Z obsahu samotnej sťažnosti vyplýva, že 25. mája 2016 podala sťažovateľka proti uzneseniu krajského súdu dovolanie z dôvodu ustanoveného v § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Toto tvrdenie sťažovateľky si ústavný súd overil dopytom na okresnom súde, ktorému bolo dovolanie doručené, ako aj na najvyššom súde, na ktorý bol spis okresného súdu spolu s dovolaním proti uzneseniu krajského súdu doručený 28. júna 2016. Aj po vrátení spisu okresnému súdu bez rozhodnutia najvyššieho súdu (pre nevykonanie prípravných úkonov pred predložením spisu

najvyššiemu súdu) nebolo o dovolaní proti uzneseniu krajského súdu najvyšším súdom stále rozhodnuté.

Ústavou daná právomoc ústavnému súdu neumožňuje nahrádzať rozhodovaciu činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je založená zákonom alebo na základe zákona, t. j. v danom prípade na základe uplatnenia postupu podľa § 236 až § 243d OSP. Ústavný súd môže založiť svoju právomoc na konanie až vtedy, ak fyzická alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkých sťažovateľovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy. Ústavný súd poukazuje aj na to, že prijatím sťažnosti na ďalšie konanie by vznikol z ústavného hľadiska neprípustný stav, keď by o rovnakej veci rozhodovali paralelne dva orgány súdneho typu (IV. ÚS 146/08).

V tejto spojitosti už ústavný súd viackrát vyslovil právny názor (*mutatis mutandis* I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010), v zmysle ktorého považuje lehotu na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (v posudzovanom prípade vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu) s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú (k tomu porovnaj aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci *Zvolský a Zvolská verus Česká republika*, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 53, 54 a pod.).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľka mala a má v systéme všeobecného súdnictva k dispozícii účinné prostriedky na dosiahnutie ochrany svojich práv, ktoré aj aktívne využíva. Ústavný súd preto nemal dôvod o sťažnosti ďalej konať, na základe čoho ju odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde (obdobne napr. III. ÚS 404/08, III. ÚS 98/2010).

Keďže ústavný súd predloženú sťažnosť v celom jej rozsahu odmietol, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky (priznanie finančného zadosťučinenia, zrušenie napadnutého uznesenia krajského súdu, úhrada trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. augusta 2016